

**Teodor Corban și
Elena Petrican**

Un spectacol analitic

Lipsit de complexe culturale, deloc timorat de forța tiranică (potențială) a unui text clasic, Bogdan Ulmu a ținut să se elibereze și de posibilele modele spectaculare preexistente, tratând materia cu îndrăzneală dezinvoltură și năzuind permanent să depășească litera (sacră) a piesei. În consecință, a „periat” limbajul personajelor de unele durtăți

CĂSĂTORIA de N. V. GOGOL ●
TEATRUL „VICTOR ION POPA” din
BÎRLAD ● Data premierei: 18 oc-
tombrie 1987 ● Regia: BOGDAN
ULMU ● Scenografia: MARFA
AXENTI ● Distribuția: ELENA PE-
TRICAN (Agafia Tihonovna); ȘTE-
FAN TIVODARU (Arina Pantelei-
monovna); GETA CACEVSCHI-
ULMU (Fiokla Ivanovna); VIRGIL
LEAHU (Podkolesin); TEODOR COR-
BAN (Kocikariov); MARCEL ANGHEL
(Iaișnița-Omletov); GABRIEL CON-
STANTINESCU (Anucikin-Nepoțelski);
SIMON SALCA (Jevakin-Rumegoci-
kin); TAMARA CONSTANTINESCU
(Duniășka); MARCEL BRINZEIU
(Ștepan).

și crudități, conferindu-i un plus de eleganță și elevație; a tălmăcit liber (în trei cazuri) onomastica gogoliană (Iaișnița — jumări, devine Omletov, bunăoară) și a conceput un Podkolesin tainic, misterios, suferind de un ciudat complex în fața femeii, a iminentului jug matrimonial. Livresc, în fond, dacă putem admite paradoxul, spectacolul poartă ecouri diverse (din Freud, dar și din Kafka), impuse de regizor și inculcate structurii globale, suficient de topite în magma spectacolului pentru a nu naște eclectism sau inadecvare.

Regizorul scoate pe banalul Podkolesin de sub mantia (mantaua?) rațiunii, făcându-l să fie tulburat de viziuni onirice (visează o aburoasă mireasă pură) și obligându-l în final să sară pe fereastră; nu în stradă (ca la Gogol), ci în neant. Pusă plăt în scenă (există precedente), *Căsătoria* nu spune mare lucru.

Regizorul birădean s-a străduit să depășească însă soluția aplatizării și viziunii prozaice; a căutat haloul esoteric, a misterizat programatic, a adus o undă de neliniște în scenă, construind un spectacol tragicomic. Îndrăzneala este legitimă și rezultatul, promițător. Eșecul

Hohote de rîs la Piatra Neamț

peștitului este un eșec existențial și eroilor nu le rămîne decît să-și clameze în sală, printre spectatori, mica dramă illogică, pe care mintea lor, obiectiv mărginită, n-o poate cuprinde. Realismul cel mai clar (al existențelor insignifiante) trece în metafizic; eroii se poticnesc în inexplicabil. Aici este cheia spectacolului bîrlădean, moment în care montarea devine și strict... gogoliană. Exegetul Bogdan Ulmu (cel din **Caiete de regie**) n-a rămas în planul disocierii analitice, oricît de subtile; a găsit soluțiile transunerii scenice și sugerării credibile și judicioase. Este meritul primordial al înscenării sale, nescutite altminteri de scăderi și mici inadvertențe stilistice. Fertilă s-a dovedit și soluția scenografică (semnatară Marfa Axenti): falduri albe, închipuind ziduri inexpugnabile, cupole conturate pe un cer incert, sugerînd un determinism immanent și, desigur, în centru, fascinanta fereastră a neantului.

Echipa actoricească a lucrat cu devoțiune și plăcere. Cu inegalități, poate inerente, interpreții își susțin bine partiturile, atenți la nuanțe, la metaforă, la conotații, la accente. Elena Petrican (Agafia Tihonovna) joacă strîns și dezinvolt. Prăbușirea finală este exact sugerată, pe tensiunea cerută, cu un rictus adecvat. Virgil Leahu (Podkolesin) își asumă **cheia** personajului buimac, sedus de fantasmă, timorat, complexat, tulbure. Teodor Corban (Kocikariov) are duritatea unui fanatic, obsedat de reușita matrimonială a aproapelui. El **nu convinge**, ci **dreseză**. Cu moliciuni ale senectuții joviale joacă Ștefan Tivodaru, în travesti (Arina Panteleimonovna). Perfect conturat: Iaișița-Omletov (Marcel Anghel): ins mătăhălos, greoi, pragmatic (numără tot, socotește tot). Unele tușe prea apăsate, chiar dacă sînt hazlii, fisurează pedestalul personajului și nasc totuși nedumeriri.

Spectacolul potențează un text de limpezimi clasice și onorează scena bîrlădeană, reconfirmînd profesionalismul regizorului și receptivitatea trupei actoricești.

Dinu KIVU

Cel mai important autor satiric contemporan, Tudor Popescu, e prezent pe scena Teatrului Tineretului din Piatra Neamț cu **Șapte hohote de ris**, suită de „pastile dramatice” și „parodii teatrale”, legate între ele de pretextul unei investigații reportericești. Jucîndu-și propriul „rol”, al directorului de teatru, Cornel Nicoară e convingător excedat de problemele cu care trebuie să se confrunte; ziarista care-l intervievează, în interpretarea actriței Carmen Ionescu, împrumută ceva din nesiguranța în profesie proprie începătorilor, deci și personajului său; regizorul tehnic al teatrului, interpretat sîrguincios de Ion Muscă, încearcă să se conformeze scenariului, făcînd „legătura” între cei doi, între director și trupă și chiar între scheciuri. Procedul dramaturgic rămîne însă, pînă la urmă, subțire și destul de departe de posibilitățile reale ale autorului. Sigur că ele sînt libere să se exerseze oricînd și pe o claviatură de acest gen, de gabarit redus, comportînd însă riscul de a ne dezamăgi un „orizont de așteptare”, altfel bine consolidat și justificat pretențios.

Momentele, inegale ca întindere și valoare, păstrează în ele o obstinație a demonstrației care le întunecă uneori calitatea și credibilitatea artistică. **Premieră cu orice preț**, satiră forțată a teatrului de amatori și a dorinței interpreților de a se afla oricum pe scenă (poate și din îndemnuri străine nevoii lor de exprimare artistică), rămîne greu de crezut ca aparținîndu-i generosului animator teatral care e Tudor Popescu. **Minunile artei**, cochetînd cu relația între ficțiune și realitate, e mai mult o autopastișă, după **Milionarul sărac**, iar **Dragoste la gest frumos** propune un cuplu Gogu-Ortansa mimînd mecanisme comicalului mazilian, fără a avea însă virulența și percutanța satirică a autorului **Proștilor sub clar de lună**.